

Драгољуб Марјановић

Филозофски факултет, Београд - Србија

ЖИТИЈЕ ПАТРИЈАРХА НИКИФОРА ЦАРИГРАДСКОГ ОД ИГЊАТИЈА ЂАКОНА КАО ИЗВОР ЗА БЛИЖЕ ДАТОВАЊЕ ВРЕМЕНА НАСТАНКА „КРАТКЕ ИСТОРИЈЕ“*

***Апстракт:** У Житију патријарха Никифора цариградског од Игњатија Ђакона налази се и вест о Никифоровом духовном усавршавању и световним студијама у непознатом манастиру на малоазијској обали Босфора, као и вест о избору Никифора за патријарха цариградског након смрти патријарха Тарасија, где се изричито помињу, уз духовне, и световни списи. Обе вести могу бити од помоћи у покушају ближег датовања времена настанка Никифорове „Кратке историје“. Хронолошки оквир у којем се датује време настанка „Кратке историје“ протеже се у распону од 780. до 828. године. Анализом двеју вести које пружа Игњатије Ђакон у Житију патријарха Никифора, предлаже се знатно мањи временски период, између 787/788. и 806. године, као доба када је „Кратка историја“ могла настати.*

***Кључне речи:** „Кратка историја“, патријарх Никифор, Игњатије Ђакон, житије, образовање, духовни и световни списи, иконопоштовање, иконоборство, Седми васељенски сабор, цар, патријарх.*

Као један од најплоднијих писаца прве половине IX века, Игњатије, ђакон и скевофилакс Свете Софије у Цариграду (рођен између 785. и 790, умро око 847), познат је, између осталих својих списа, и као аутор Житија два угледна цариградска патријарха, Тарасија (784–806) и Никифора (806–815), а приписују му се још и Житија двојице епископа, наиме, Григорија Декаполита и Георгија Амастридског¹.

Бавећи се историјском анализом „Кратке историје“ патријарха Никифора, увидели смо да би се два места у Игњатијевом Житију чувеног цариградског патријарха могла показати корисним у покушају ближег датовања његове „Кратке историје“, што је питање које ни до данас није добило своје коначно решење.

* Ова студија је резултат рада на пројекту „Хришћанска култура на Балкану у средњем веку: Византијско царство, Срби и Бугари од IX–XV века“ који подржава Министарство за науку Републике Србије (бр. 177015).

1 S. Eftymiadis, On the Hagiographical Work of Ignatius the Deacon, JÖB 41 (1991), 73-83. За детаљнију биографију Игњатија Ђакона са прегледом релевантне литературе видети: T. Pratsch, Ignatius the deacon - churchman, scholar and teacher: a Life reconsidered, VMGS 24 (2000), 82-101; као и: S. Eftymiadis, The Life of the Patriarch Tarasios by Ignatios the Deacon, Birmingham 1998, 3-6; 38-46, особито уводно разматрање о специфичним одликама византијске хагиографске књижевности IX и X века, као и за податке о животу самог Игњатија Ђакона. За историјско-литерарну анализу Игњатијевог књижевног корпуса видети: A. Kazhdan, A History of Byzantine Literature (650-850), Athens 1999, 343-366.

Све досадашње анализе и покушаји датовања су се с правом базирали на критичкој анализи самог текста „Кратке Историје“². У предговору својег критичког издања и превода грчког текста „Кратке историје“ на енглески језик, С. Mango дао је детаљан преглед различитих предлога решења проблема датовања „Кратке историје“, са запажањем на самом почетку да не постоји ниједан одлучан доказ који би коначно решио питање када је Никифор написао своје историографско дело. С. Mango предлаже неколико фаза у Никифоровом животу као време у којем је „Кратка историја“ могла настати. На првом месту, то је време Никифорове службе у државном апарату царства, тј. између 780. и 797. године, затим време Никифоровог повлачења из престонице на супротну обалу Босфора, односно период између 797. и 802. године, или, пак, у времену док је Никифор обављао функцију *птохотрофоса*, тј. управника неког од престоницких сиротишта, између 802. и 806. године³. Најмање могућности С. Mango оставио је претпоставци да је Никифор написао „Кратку историју“ након својег патријарховања, односно после 815. године, а свакако не за време „патријаршијског периода“, од 806. до 815. године⁴. Да је „Кратка историја“ највероватније Никифорово „младачко дело“, С. Mango је овакво мишљење засновао и на основу запажања патријарховог позитивног, самим тим, и загонетног односа према свом претходнику – монотелити Пиру цариградском (638–641). С тим у вези, С. Mango је претпоставио да Никифор, као лаик, и будући слабо упућен у детаље из прошлости цариградске Цркве, није био свестан да је Пир заправо био јеретик, те је, као готово позитиван лик, нашао своје место у „Краткој историји“, насупротив његовој изразито негативној представи на коју наилазимо у „Хроници“ Теофана⁵.

2 Тако је *J. B. Bury*, *A History of the Later Roman Empire II*, Amsterdam 1966, 450, note 1, претпоставио да је „Кратка Историја“ настала пре 796. године, односно док је Панонија још била под влашћу Авара, будући да тако стоји у самој "Историји". Неки су, као *W. Ohnsorge*, *Konstantinopel und der Okzident*, Darmstadt 1966, 57 – 58. и *P. Speck*, *Kaiser Konstantin VI*, (Münich 1978) II, 638, note 233, речи о немогућности да жена управља царством Ромеја упућене царици Мартини од стране цариградског пука били склони да тумаче као пројекцију из Никифоровог доба, тачније, односа народа Константинопоља према царици Ирени, чиме би време настанка „Кратке Историје“, како сматра *C. Mango*, *Nikephoros Patriarch of Constantinople, Short History, Text, translation and commentary*, (Washington D. C. 1990) 8. ваљало тражити у времену након 790. године.

3 Изворни податак о Никифору као птохотрофосу налази се у патријарховом житију од Игњатија Такона, где се, међутим, звање као такво не помиње, већ се као похвала будућег светитеља истиче да је Никифору од стране царева, Никифора и Ставракија, поверено управљање над сиротиштем: τοῦ μετῆστου πτωχεῖου ἐπιτροπεύειν. На основу овог пасуса *P. J. Alexander*, *The Patriarch Nicephorus of Constantinople*, (Oxford 1958) 63, изнео је претпоставку да се заправо ради о полуцрквеној дужности која је, донекле, најавила Никифоров избор за патријарха Цариградске цркве. Међутим, у византијским тактиконима IX и X века нема помена птохотрофоса, види: *N. Oiconomidès*, *Les listes de préséance byzantines des IXe et Xe siècles*, Introduction, texte, traduction et commentaire, Paris 1972. У одредници *Ptochotropheion* – *The Oxford Dictionary of Byzantium*, III (NewYork – Oxford 1991), 1756 (*A. Kazhdan*), такође се износи недоумица да ли су птохотрофоси били световни или духовни достојанственици.

4 *Mango*, *Short History*, 8-12. У том правцу је размишљао и *Alexander*, нав. дело, 162, радије предлажући доба пре 787. године као време настанка "Кратке Историје" обзиром да Никифор у својем делу не пружа никакво сазнање о обнови иконопоштовања на Седмом васељенском сабору.

5 *Mango*, *Short History*, 11-12; *C. Mango*, *The Breviarium of the Patriarch Nikephoros*, Byzance: Hommage à A. N. Stratos (Athens 1986) II, 544-545. Однос Никифора према Пиру цариградском

Житије патријарха Никифора цариградског од Игњатија Ђакона, уз остала три која му се приписују, убраја се у хагиографије високог литерарног домета и, по речима једног од проучавалаца, „*може се окарактерисати као синтеза састављена од реторских, биографских, теолошких и историографских елемената*“⁶.

Управо су ови биографски и историографски елементи које је Игњатије Ђакон унео у Никифоров животопис од значаја за наше истраживање времена настанка „Кратке историје“, тим пре што је састављач, извесно, био млађи савременик и познаник Тарасијевог прејемника на цариградској катедри⁷. Наиме, како је Т. Pratch у једном од својих радова показао, може се са прилично сигурности претпоставити да је Игњатије своју каријеру у цариградској Цркви започео управо у време Никифоровог патријархата, чији је близак сарадник био и који га је произвео у чин ђакона, а мање вероватно и у звање скевофилакса⁸.

Покајани иконоборац и бивши митрополит Никеје, Игњатије Ђакон, управо је и написао Житије патријарха Никифора као израз сопственог преумљења и повратка православно иконопоштовању из јереси икономахије. Овај Игњатијев мотив да напише похвалу Никифору⁹, као онеме који је „*све уздигао до праве вере*“, нашао је свој израз у епилогу Житија где животописац исповеда свој пораз и пад надајући се да ће стећи самилост и заступништво светог патријарха пред Богом¹⁰. У том смислу, јасно је да опис Никифоровог подвига у борби за православно иконопоштовање представља Игњатијев примарни задатак приликом састављања Житија.

Први податак на који бисмо у овом раду указали јесте саопштење Игњатија Ђакона о Никифоровом удаљавању из Константинопоља на супротну обалу Босфора и опис његовог живота, који се може окарактерисати као монашки, али у оквиру којег је, према Игњатијевом мишљењу, било времена и места за световне студије. Наиме, осетивши својеврстан мистични призив ка усамљеничком животу, посвећеном само Богу, Никифор је напустио метежни престони град, наставивши се на супротној обали Босфора, прилично суровој за људски живот. Зато је „*основао манастир светих мужева (посвећен) непрестаном славословљењу Свемоћнога. Заједно са њима*

засебно, али и према личностима патријараха описаним у „Краткој Историји“ свакако заслужује посебну пажњу и проучавање.

6 *Efthymiadis*, Ignatius, 80.

7 *C. Mango*, *The Correspondence of Ignatios the Deacon. Text, translation, and commentary* (Washington D. C. 1997) 23, note 92. примећује да у уводу житија Игњатије себе назива „сином“ покојног патријарха Никифора, као и да животопис указује на личну упућеност у догађаје који су обележили Никифорову абдикацију 815. године. Игњатијева дискретна али вешто уметнута идеја о духовном сродству са светим патријархом, која се нашла у уводу самог житија, има неколико наративних нивоа и носи у себи више различитих порука. Разумљиво је да је Игњатије као бивши иконоборац, који уосталом и само Никифорово житије делимично пише као израз сопственог покајања за следовање иконоборачкој јереси, имао разлога да се преко духовног сродства са Никифором поново укључи у заједницу правоверних хришћана. У том смислу духовно усиновљење претставља јаку спону са правом вером чији је носилац патријарх Никифор свакако био. Такође, духовно сродство Игњатија Ђакона са Никифором цариградским сигурно произилази и из чињенице да је Игњатије управо од Никифора примио посвећење у чин ђакона и тако постао део клира Цариградске цркве.

8 *Pratsch*, нав. дело, 89-94.

9 Приметна је игра речи коју уводи Игњатије, где је Никифор као победоносац уједно и богоносац, онај који је носио Бога у срцу – ὁ θεοφόρος, односно θεοφόρος πατήρ.

10 *Nicéphori archiepiscopi Constantinopolitani opuscula historica*, ed. *C. de Boor* (Leipzig, 1880; repr. New York, 1975), 215.

је и сам даноноћно постојано пребивао у молитвама и славословљењима и, у пуној мери најбољем, умереном подвигу, посветивши се наукама и читању свештених (списа)...¹¹ И одмах, потом, додаје: „Но, будући да сам поменуо (његово изучавање) наука (μαθημάτων), нити је неприлично нити је заиста противно (теми) споменути темељитост и савршенство овог мужа у њима. Јер, осим у изучавању Божанских Списа, стекао је познавање (μέθεξις) световног (τῆν θύραθεν) образовања“¹².

Наведено место, иако по свему може имати одлике топоса, односно општег места карактеристичног за хагиографски литерарни стил, сматрамо да ипак у својој основи може садржати језгро историјске истине и да, у том смислу, пружа извесног основа за претпоставку да је Никифор, пошто се повукао из Константинопоља, одрекавши се световног живота, између осталог, започео и посао на припреми или писању својег историографског дела.

По месту које овај одељак заузима у структури Житија патријарха Никифора, одмах после нарације о Никифоровом учешћу на Седмом васељенском сабору, закључили бисмо да се повлачење са положаја царског секретара и боравак на супротној обали Босфора десио убрзо после одржаног Сабора 787. године, који је могао утицати на Никифора да се, одрекавши се световног живота, посвети контемплативном животу, подражавајући монашки¹³.

Други помен који се може окарактерисати као донекле експлицитнији, премда, ипак, као индиректан показатељ, тиче се управо казивања о избору Никифора за патријарха цариградског након смрти Тарасија 806. године. Наиме, након што је описао неусаглашеност ставова свих оних који су учествовали у избору новог патријарха, дакле, свештеника, монаха и чланова сената, од којих је свако предлагао својег кандидата, Игњатије Ђакон саопштава да је цар Никифор I, имајући на уму Никифорове врлине и његове „духовне и световне списе“, успео да убеди све мноштво оних који су учествовали у избору да једнодушно прихвате Никифора за новог патријарха: „Али божанска воља у царев ум представи Никифора као делатног првопастира, и (цар) присили све да обрете пажњу на Никифора, подсећајући их на његову врлину, славу у духовним и световним списима, кротост и

11 Nicephori, 148.

12 Nicephori, 149.

13 Alexander, нав. дело, 61-63, сматра да се Никифор после Седмог васељенског сабора задржао у Константинопољу још неко време пре него што је напустио Град и посветио се испосничком животу на малоазијској обали Босфора. Он Никифорово напуштање високог државног положаја, међутим, доводи у везу са превратом из 797. године, односно ослепљењем Константина VI и доласком на власт царице мајке Ирине, односно, Никифорово повлачење из света не тумачи као тежњу за монашвом, будући да се Никифор после неког времена нашао у Константинопољу на положају птохотрофоса, већ као могуће присилно изгнанство у које је био принуђен да оде као евентуални присталица свргнутог и ослепљеног цара. Међутим, оваквом тумачењу, које се углавном темељи на чињеници да се Никифор није замонашио након повлачења из Цариграда, може да се супротстави и другачије. Наиме, Игњатије Ђакон помиње изричиту жељу будућег патријарха Никифора да се замонаши пре примања епископског посвећења 806. године, што, иако личи на топос – опште место, можда осликава жељу коју Никифор вероватно није успео да спроведе у дело раније будући да је био присиљен да напусти своје испосничко обиталиште и прекине свој аскетски подвиг прихвативши се дужности управитеља цариградског сиротишта, а на наговор и притисак цара Никифора I (802 – 811). У том смислу сматрамо да има основе узети 787/788. годину као могућу одредницу за питање времена Никифоровог повлачења из Цариграда и почетка рада на „Краткој Историји“.

скромност карактера, и савест према свима чисту и безазлену“¹⁴. Изричити спомен „световних списа“, као дела Никифоровог литерарног опуса, може имати извесну изворну вредност у разматрању проблема датирања настанка „Кратке историје“, јединог познатог „световног“ дела патријарха Никифора. У прилог изнетом ставу о изворној вредности спомена „световних списа“ будућег патријарха, иде и чињеница да се у византијској хагиографској књижевности не сусреће спомен „световних списа“ у оквиру топоса учености, као једном од предзнака светитељства или подвига будућег светитеља¹⁵. На извесну опрезност упућује нас чињеница да се ради о изразу у множини, на основу чега би се могло претпоставити да је Никифор писац више „световних“ дела, међу којима се налази и његово историографско дело. С тим у вези, треба имати на уму да се Никифору приписује и ауторство „Кратке хронике“, премда се она у два преписа појављује као дело анонимног аутора¹⁶.

У светлу наведених детаља поставља се и питање: зашто Игњатије, ако је као Никифоров млађи савременик познавао овај његов спис, није изричито поменуо „Кратку историју“, односно зашто се определио за уопштенији израз „световно дело“? Да ли из разлога да не би, улажењем у детаље који се тичу Никифоровог литерарног стваралаштва, пореметио ток и концепт наратије чији је главни циљ да прикаже светитељски подвиг патријарха иконофила?

Ипак, на овом месту указали бисмо на извесне паралеле које се срећу у Игњатијевом Житију патријарха Никифора и „Библиотеци“ патријарха Фотија, који је прочитао „Кратку историју“ и оставио сажет опис, са посебним освртом на литерарни стил и квалитете Никифоровог писања и изражавања. Наиме, у „Библиотеци“ се, од целокупне Никифорове литерарне заоставштине, помиње само „Кратка историја“¹⁷, док се у Игњатијевом Житију патријарха Никифора јасно помињу „световни списи“. Учени цариградски патријарх Фотије прочитао је „Кратку историју“ својег претходника на патријаршијском трону и хвали је превасходно због литерарних квалитета – јасноће израза и трезвене красноречивости – које је њен аутор унео у своје дело. Фотије сматра да је патријарх Никифор човек који се држи класичних узора, будући савршен и вешт у говору. Његова наратија одликује се једноставношћу и јасноћом језика, док му је приповедање красноречиво, нити расплунато нити сувише сажето: „Једноставног је и јасног језика, лишена свега сувишног, а по красноречивости и структури приповедања нити је расплуната нити

14 Nicephori, 154.

15 На овом месту желим да изразим захвалност проф. др Влади Станковићу на указаним сугестијама приликом тумачења овог пасуса.

16 *Mango*, Short History, 4. Такође, изричит помен духовних списа упоредо са световним: τὸ ἐν λόγῳ, τοῖς τε πνευματικοῖς καὶ τοῖς θραθεν..., иако намеће једну недоумицу у погледу изворне вредности овог пасуса будући да су сви познати Никифорови теолошки списи настали или у последњим годинама његовог патријарашког служења или након абдикације са трона Цариградске цркве (814/815- 828), на овом месту ипак има само литерарну улогу. Наиме, треба имати на уму хагиографски карактер Игњатијевог списа и циљ који је Никифорово житије имало да досегне, најпре прослављање Никифорове истакнуте личности која је обележила други таласа иконоборства, а затим рехабилитацију самог Игњатија Βαкона, покајаног иконоборца. У том смислу, сматрамо да су „духовни списи“ будућег патријарха просто морали да се помену као саставни део биографије предстојатеља цариградске Цркве, па можда чак и да буду наглашени услед познате и за цариградску Цркву непријатне расправе са Римском црквом по питању двократног неканонског избора Тарасија па затим и Никифора – световних лица – на цариградски патријаршијски трон.

17 Photius, Bibliothèque, ed. R. Henry, vol. I ("codices" 1-84), Paris, 1959, 99.

је пак сувише сажета. Али ако би било потребно (показао би се Никифор) уистину и као човек савршен и вешт у говору. Наиме, избегава новачење, и потпуно се држи старог обичаја. Он још сједињује и задовољство са лепотом приповедања. И сасвим би превазишао историјска дела многих својих претходника, да није био у многоме сажет, тако изгубивши потпуну награду“¹⁸.

Са своје стране, Игњатије Ђакон, пак, каже: „Наиме, колико је био вешт у граматици и у њеним саставним деловима, разликовању доброг писања од лошег као и у владању јелинским језиком, и у тачном усклађивању метричких елемената, заиста је познато и онима скромног знања. Колико је красноречивост и благ говор јасно огласио на реторској многозвучној лири, није тешко сагледати. Наиме, уклања се од брбљивости бесплодне софистике одбацујући празно наклапање, а кроз јасноћу и чистоћу (израза) практиковао је слadak и угодан стил у структури (приповедања)“¹⁹.

Ако упоредимо ово Игњатијево саопштење из Житија патријарха Никифора у оном сегменту које је посвећено његовим световним студијама, видимо да оба аутора на врло сличан начин хвале патријархову реторску вештину, његову умереност у говору и јасноћу излагања, као и оданост класичним литерарним узорима. Једина, пак, разлика јесте у томе што Фотије изричито помиње „Кратку историју“, док је Игњатије, следећући хагиографским узорима, у својој наравици не именује, али коју је, пишући Житије највероватније након Никифорове смрти, свакако познавао.

Две вести које се налазе у животопису патријарха Никифора од Игњатија Ђакона могу се, дакле, посматрати у одређеној узајамној повезаности. Прво саопштење, да се Никифор, наставивши се на малоазијској обали Босфора, између осталог, посветио и световним студијама, могло би се узети као индиректан податак о времену када се Никифор прихватио посла писања своје „Кратке историје“. С обзиром на то да немамо прецизан датум када се Никифор одрекао световне каријере и с обзиром на то да је позната његова улога царског секретара – изасланика на Седмом васељенском сабору, 787/788. година могла би бити полазна хронолошка одредница за датовање настанка „Кратке историје“. С тим у вези стоји и друга вест, наиме, да је цар Никифор I, приликом Никифоровог постављења на катедру цариградских патријараха 806. године, између осталог, имао у виду и његове „духовне и световне списе“ – као добре особине, поред осталих богоугодних врлина – које су овог угледног Цариграђанина, бившег царског секретара, а потом, аскету, „препоручиле“ пажњи василевса. Овим би се одредила горња временска граница када је могла настати Никифорова „Кратка историја“²⁰.

Оцена коју је о „Краткој историји“ изрекао С. Mango, да се заправо ради о „младачком делу“ будућег патријарха²¹, у светлу вести које нам о Никифоровом литерарном стваралаштву пружају Игњатије Ђакон и патријарх Фотије, не изгледа нам уверљива. Наиме, на основу анализе изворних података који су садржани у „Библиотеци“ и Никифоровом Житију, када је реч о „Краткој историји“, намеће се закључак да се ради о делу високог литерарног домета, произашлом испод пера једне

18 Bibliothèque, 99.

19 Nicephori, 149.

20 У исте хронолошке оквире, између 787. и 806. године, датовао је настанак Никифорове „Кратке Историје“ али, нажалост, без икаквог образложења P. O’Connel, The Ecclesiology of St Nicephorus I (758–828) Patriarch of Constantinople, Rome 1972, 54–55.

21 Mango, Short History, 12.

од најугледнијих престоничких личности с краја VIII и прве половине IX века, односно у времену између 787/788. и 806. године, када је Никифор, иако већ бивши царски секретар, ипак заузимао значајно место у високим световним и духовним круговима Византијске престонице.

Дакле, наша претпоставка била би да је „Кратка историја“ патријарха Никифора заправо могла настати између 787/788. године, односно Седмог васељенског сабора и 806. године, када је цар Никифор узвео Никифора цариградског на патријаршијски трон константинопољске Цркве.

Извори

Nicephori archiepiscopi Constantinopolitani opuscula historica, ed. C. de Boor Leipzig, 1880; repr. New York 1975.

C. Mango, Nikephoros Patriarch of Constantinople, Short History, Text, translation and commentary, Washington D. C. 1990.

N. Oiconomidès, Les listes de préséance byzantines des IXe et Xe siècles, Introduction, texte, traduction et commentaire, Paris 1972.

Photius, Bibliothèque, ed. R. Henry, vol. I ("codices" 1 - 84) Paris 1959.

Литература

P. J. Alexander, The Patriarch Nicephorus of Constantinople, Oxford 1958.

J. B. Bury, A History of the Later Roman Empire II, Amsterdam 1966.

S. Efthymiadis, On the Hagiographical Work of Ignatius the Deacon, JÖB 41 (1991) 73-83.

S. Efthymiadis, The Life of the Patriarch Tarasios by Ignatios the Deacon, Birmingham 1998.

A. Kazhdan, A History of Byzantine Literature (650 - 850), Athens 1999.

C. Mango, The Breviarium of the Patriarch Nikephoros, Byzance: Hommage à A. N. Stratos II, Athens 1986, 539-552.

C. Mango, The Correspondence of Ignatios the Deacon. Text, translation, and commentary, Washington D. C. 1997.

W. Ohnsorge, Konstantinopel und der Okzident, Darmstadt 1966.

P. O'Connel, The Ecclesiology of St Nicephorus I (758-828) Patriarch of Constantinople, Rome 1972.

P. Speck, Kaiser Konstantin VI II, München 1978.

The Oxford Dictionary of Byzantium III, A. Kazhdan et al. (eds.), New York – Oxford 1991.

Dragoljub Marjanović

**VITA OF THE PATRIARCH NIKEPHOROS OF CONSTANTINOPLE
BY IGNATIUS THE DEACON AS A SOURCE FOR THE CLOSER DATING
OF THE „SHORT HISTORY“**

Ignatios, deacon and skeuophylax of the Great Church of Holy Wisdom is renowned as one of the most fruitful writers of the first half of the IX century and among other works, as the author of two vitae, namely those of the patriarchs Tarasios and Nikephoros. Ignatios' vita of the patriarch Nikephoros (806 – 815) is listed among hagiographies of a higher literary level and is referred to “*as a synthesis composed of rhetorical, biographical, theological and historical elements*”. Precisely these biographical and historical elements which Ignatios the Deacon interpolated in to Nikephoros' vita can be helpful in an attempt to date more closely the “Short History”, especially since it is almost certain that Ignatios was a younger contemporary of the patriarch Nikephoros, referring to him in the prologue of the vita as his “son”, a remark which has more than one layer of meaning and message.

Hitherto, all analysis concerning the date of the “Short History”, were, naturally, based on “internal indications” present in the text, suggesting a wide time span from 780 until 828. Ignatios the Deacon's „Life of the patriarch Nikephoros“, however, contains two notices that might indicate a narrower time span, between 787. and 806, as the date when Nikephoros might have written his „History“.

Namely, when referring to Nikephoros' seclusion on the opposite shore of the Bosphorus, that could have happened as early as in 787., after the Seventh ecumenical council, Ignatios states that the future patriarch devoted himself not only to prayer and the reading of Scripture, but also to secular studies. It is worth noticing, that hereafter, Ignatios gives a very similar description of Nikephoros' rhetorical style as is present in Photios' „Bibliotheca“ regarding Nikephoros' narration in „Short History“. The above mentioned secular studies of Nikephoros, which he conducted while leading the ascetic life, we are inclined to accept as a brief notice regarding the work on the “Short History”, or at least as a preparation for the writing of his historical work.

The second notice, a more explicit one, presented by Ignatios refers to the time when Nikephoros was made patriarch by the choice of Emperor Nikephoros I, who, having in mind Nikephoros' „virtues and *his crucial contribution in both spiritual and secular writings*“, proclaimed him patriarch of Constantinople.

Mention of „*secular writings*“ seems to be an authentic data, since these are not a common part of a topos of erudition which is, in Byzantine hagiography, often attributed to a saint as one of his virtues or as a foretoken of his sainthood. However, the reason why Ignatios avoided mentioning it directly remains unclear. May be it is due to the literary form of his high styled vita of the patriarch Nikephoros, which he did not want to disrupt.

Due to this information provided by Ignatios the Deacon, especially after comparing some of them to the words of Photios in his “Bibliotheca” regarding the “Short History”, we would suggest that Nikephoros perhaps started his work on writing the „Short History“ in 787, a labor that was completed before he was elected patriarch of Constantinople in 806.

Key words: short history, Patriarch Niciphorus, Deacon Ignatius, biography, education, reverence of icons, iconoclasm, The Seventh Ecumenical Council, imperator.